

DIEGO FABRI, *Suđenje Isusu*, prijevod Radovan Grgec (Zagreb 1973) 164. str. Izdavač: HKD sv. Ćirila i Metoda. Serija: Džepna knjiga, sv. 5.

Nakon što nam je HKD sv. Ćirila i Metoda u seriji »Džepne knjige« predstavilo *Paul Claudela* (»Navještenje«, »Razdioba podneva« *Graham Greene* (»Svršetak ljubavne priče«) i ovogodišnjeg dobitnika Nobelove nagrade za književnost *Heinricha Bölla* (»Kruh ranih godina«), ovim 5. sveskom nam predstavlja poznato djelo suvremenog talijanskog pisca *Diega Fabbrija*, dramu »Suđenje Isusu«, koja staru temu o sudbonosnom i najglasovitijem jeruzalemskom procesu obrađuje na nov i suvremen način.

D. Fabbrija smatraju jednim od najvećih suvremenih talijanskih dramskih pisaca, a dramu »Suđenje Isusu« najvećim piščevim uspjehom. U dva čina i jednoj međugri pisac nas uvodi u potresnu dramu potresnih sudionika. Treba ponoviti suđenje Isusu iz Nazareta. I to čine na improviziranoj pozornici sami Židovi koji se potaknuti, izazvani ili spontano poneseni javljaju da budu suci, branitelji, svjedoci ili gledatelji u predstavi koja teče u znaku napetosti, predbacivanja, međusobnog optuživanja i poistovjećivanja s osobama koje je povijest dovela na poprište krvavog događaja koji se zbio 14. Nisana godine 783. ab urbe condita, a koji je završio vješanjem na križ nevino optuženog Krista. Da li su progonoštva koja traju već dvije tisuće godina i koja su samo u ovom našem stoljeću proklamiranog humanizma stajala Židove šest milijuna mrtvaca, posljedica onoga križa podignuta jednog dana na gori Kalvariji? — pita se jedan od članova sudskog vijeća. Kao svjedoci pojavljuju se Marija iz Nazareta, Marija Magdalena, Josip, Petar, Ivan Toma, Juda, Kajfa i Pilat, te Lazar. Gledaoci su na svoj način uvučeni u tu predstavu. Oni su na koncu braneci Krista optuživali sebe. Posebno je dojmljiv drugi dio drame u kojoj dolazi do kolektivne ispovijedi i poistovjećivanja. Plavuša najednom otkriva sebe u liku Marije Magdale, žena sa sinom prepoznaje se u Mariji, provincijalac u razvratnom sinu, a član sudskog vijeća David

koji se denuncijacijom riješava muža svoje ljubavnice, otkriva svoju sličnost s Judom izdajicom. Tragičnost te izdaje dobija novu dimenziju činjenicom da je izdani već bio na putu da postane kršćanin, a izdajica je svojim izdajstvom pokušao uzeti izdanom njegovu vjeru i tako ga zauvijek usutkati. Proces završava u jednom krešendu koji briše granice između »onog vremena« i »ovog našeg vremena«. Nema više ni Židova, ni kršćana već postoji samo jedna velika obitelj grešnika koja moli za oprostjenje.

Objavlivanjem ove knjige HKD sv. Ćirila i Metoda čini još jedan napor da našu čitateljsku publiku upozna s djelima suvremenih književnika kršćanske inspiracije. Fabbrijeva je drama jedno ugodno iznenađenje i osvježanje za naše prilike u kojima vlada siromaštvo dramskih ostvarenja religioznog sadržaja. Vjerujem da će drama naći i oduševljenih mladih poklonika koji će na pozornicama naših župskih dvorana biti u stanju da nam izvedbom tog djela dočaraju najveću dramu koja se je ikada zbila u povijesti čovječanstva, — Jeruzalemski proces! Drama je tu. Traže se samo redatelj i glumci. Započnimo!

Nekoliko prigovora prijevodu. Jezik je korektan. Odlikuje se lakoćom i jasnoćom. Tim više nas iznenađuju izrazi i riječi kojima nema mjesta u našem književnom jeziku: »lični« (str. 15, 46, 69), »postepeno« (str. 33), »naprosto« (str. 42), »saučesništvo« (str. 78), »udesi« (str. 132) ...

Juraj KOLARIĆ

NUK, VILIM, *Crkveni priručnik za rimokatoličke župe grada Zagreba i okolice* (Zagreb 1973) 100 str. Izdavač: HKD sv. Ćirila i Metoda

Dekan Zagrebačkog dekanata Dr. Vilim Nuk uočio je potrebu da se župnicima i vjernicima glavnog grada Hrvatske i njegove neposredne okolice pruži informator koji će im poslužiti da se u našem velegradu, koji stalno podliježe promjenama u nazivima ulica, mogu brzo snaći i odrediti kojoj župi pripadaju. Stvar je od velike važnosti posebno za vjernike, koji prigodom krštenja, potvrde, sprovoda, sklapanja ženid-

be i u drugim prilikama, kad im je potreban savjet svećenika, moraju hodati od jedne crkve do druge da bi ih poslali u treću, jer da njoj pripadaju. Ovak će priručnik uštedjeti mnogima i trud i vrijeme jer ih direktno upućuje u njihovu mjesnu crkvu.

Priručnik se sastoji od općih uputa o krštenju, donosi abecedni popis župa Zagrebačkog dekanata i prigradskih župa s naznakom uredovnog vremena i adresom, sadrži raspored službe Božje u pojedinim crkvama, popis bolnica u gradu i staračkih domova s napomenom kojoj župi pripadaju, a na kraju i vrlo koristan popis ulica grada i prigradskih naselja s aparatom koji omogućuje brzo snalaženje kojoj župi pripada koja ulica. Dodamo li da je Priručniku priložena i crkvena karta grada Zagreba s naznačenim granicama pojedinih župa, onda smo dovoljno jasno istakli i praktičnost i važnost ovog Priručnika za kojim se je u nas već dugo vremena osjećala potreba.

Možda će praksa pokazati da će Priručnik trebati dopuniti i novim podacima kao na pr. s *popisom škola i visokoškolskih ustanova*, što je, smatram, od velike važnosti. Ili možda upoznati vjernike s *lokacijama muških i ženskih samostana*, ili na primjer s *dječjim obdanitšima*. Moja se zamjerka posebno odnosi na autore Crkvene karte grada Zagreba, koja zbog neucrtavnja *barem glavnih cestovnih prometnica* u gradu na potezu sjever — jug i istok — zapad, postaje uzrokom nesnalazjenja. A to sigurno nije bila namjera niti karte, a niti autora. Prometnice su danas razdjelnice ne samo pojedinih područja već i ljudi. I o tome treba voditi više brige.

Juraj KOLARIC

Klaus Riesenhuber, MARIA im theologischen Verständnis von Karl Barth und Karl Rahner. Quaestiones disputatae svezak 60, 128 stranica, DM 19.80, broj nabavke 02060, Verlag Herder, Freiburg (BDR).

Zadnjih su se desetljeća teolozi manje bavili mariologijom. Sada je mariologija opet u teologiji postala aktualna. Ona, istina, nije najvažnije radno područje suvremene teolo-

gije. No ipak ima veliko značenje za razradu kršćanske antropologije. Stoga u suvremenom teološkom radu ona uvelike doprinosi boljem razumijevanju temeljnih datosti kršćanske vjere.

U biblioteci koja se zove *Quaestiones disputatae* pojavila se ove godine knjiga o Mariji. Pisac je Klaus Riesenhuber. On obrađuje zapravo dva veoma glasovita suvremena teologa: evangelističkog teologa Karla Bartha i katoličkog teologa Karla Rahnera. Pisac je, proučivši djela i jednog i drugog teologa, uspješno prikazao njihovo naučavanje o Mariji.

Istina, mariologija je još uvijek teološka grana koja najviše dijeli kršćane u razne Crkve. Stoga ova knjiga ima dvostruko značenje: ona ne želi čitatelju samo pružiti teološko-duhovno razumijevanje nego želi pružiti temelj i polazište za međusobno bolje razumijevanje među Crkvama. Ima, dakle, ekumensko značenje.

Knjiga je podijeljena u dva glavna dijela. U prvom dijelu Riesenhuber prikazuje Barthovu mariologiju. Obraduje ponajprije njegovu kritiku katoličke mariologije, a potom njegovo pozitivno naučavanje o Mariji, osobito Barthovo naučavanje o povijesnospasenjskoj ulozi Marije. U drugom dijelu pisac prikazuje mariologiju Karla Rahnera. U tom dijelu nas iznenađuje to što su mnoga Rahnerova naučavanja o Mariji upravo paralelno s Barthovim naučavanjima.

Riesenhuber je ovom svojom raspravom dao trostruki doprinos:

— u ekumenskom pogledu (otklonio je iz katoličke mariologije mnoge nesporazume i daje zajedno s Karlom Rahnerom novo tumačenje Marijina lika koje je zasnovano na biblijskim temeljima, što uostalom odgovara protestantima);

— u sistematskom pogledu (Crkvena naučavanja o Mariji tumači u svjetlu i u okviru Kristologije i biblijski ih potkrepljuje);

— u duhovnom i u pastoralnom pogledu (istraživanje omogućuje i suvremenom čovjeku pristup Mariji).

Knjiga je namijenjena ne samo stručnjacima teolozima nego i svim onima koje zanima nauka o Mariji i koji prate ekumenske pokušaje.

A. R.